

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการ เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู สำคัญต่อ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และสำคัญวิชาชีพครูในด้านเทคนิคการสอน ช่วยพัฒนาการทำงานของครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอีกด้านหนึ่งด้วย

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าการวิจัยเป็นพื้นฐานหรือเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นด้านใด การพัฒนาการศึกษาก็เช่นกันจำเป็นต้องอาศัยการวิจัยในการแสวงหาความรู้ แนวทาง และวัฒนธรรมต่างๆ มาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตราที่ 42 และ 43 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาโดยจัดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (กาญจนา วัฒนา, 2545 : 2-3) ดังนั้น การวิจัยจึงเป็นเสมือนหัวใจของการพัฒนาการศึกษา เพราะวิทยาการต่างๆ ในสังคมปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาวิทยาการใด ๆ ก็ตามย่อมต้องอาศัยพื้นฐานของการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและทดลอง เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งแก้ปัญหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องแสวงหาวิธีการในการเรียนรู้ และใช้เครื่องมือที่ไปแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ แหล่งข้อมูล หรือบุคคล การวิจัยเป็นกระบวนการที่ดีที่สุดกระบวนการหนึ่งสำหรับการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ในการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24(5) และมาตรา 30 ได้ให้ความสำคัญกับการนำวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยได้กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพด้วยการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2542:1) จึงเห็นได้ว่าครูทุกระดับการศึกษาซึ่งรวมทั้งการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน หรือ ระดับประถมศึกษาต้องทำวิจัยในชั้นเรียนหรือเพิ่มบทบาทเป็นนักวิจัยและต้องสอนให้นักเรียนมีคุณลักษณะนักวิจัยอีกด้วยจึงทำให้กระทรวงการศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนต้องมีการค้นคว้า วิจัยเพื่อหาความรู้หรือวิธีการใหม่ ๆ ที่นำไปประยุกต์ใช้กับสภาพการณ์ของการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน รวมทั้งการแก้ปัญหาการเรียนการสอน เช่นเดียวกับการพัฒนาการศึกษาทั่วโลก คือพยายามให้ครูผู้สอนเป็นนักวิจัยและปรับบทบาทของการวิจัยให้เข้ากับการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างอัตโนมัติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2542:3)

ดังนั้น จากข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรฐานการศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะส่งผลให้ครูต้องทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายนอกแล้ว และแม้ว่าการวิจัยในชั้นเรียน จะเป็นการวิจัยที่ไม่ซับซ้อนมากนัก แต่การวิจัยก็เป็นเรื่องใหม่สำหรับครูซึ่งอาจมีปัญหาบางประการในการดำเนินการ ก็คือมีครูจำนวนมากเกิดความทุกข์ กังวลใจ และรู้สึกเหมือนถูกกดดันให้ทำในสิ่งที่ยากลำบากที่สุดในชีวิต บางคนเริ่มเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงในอาชีพของตนเอง (วรรณวิทย์ พันธุ์สีดำ, 2543)

นอกจากนี้หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ยังมีการกำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างยิ่งทำให้เห็นว่าแนวการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูด้วยตนเองการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงนับเป็นกระบวนการหนึ่งที่ครูใช้ในการประเมินการทำงานของตนเอง และเป็นกระบวนการสืบเสาะค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตการปฏิบัติงานจริงของครูมิใช่การแยกส่วนจากการสอนดังเช่นที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติกันในช่วงเวลาที่ผ่านมา

ในปัจจุบันนี้ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ก็ได้ดำเนินการส่งเสริมและมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างยิ่งทำให้เห็นตามศักยภาพโดยจัดให้มีโครงการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูทำวิจัย หรือค้นหาความรู้ใหม่ รวมทั้งสนับสนุนให้ครู มีโอกาสศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

สำหรับโรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนว่าครูทุกคนต้องทำวิจัยในชั้นเรียนคนละ 1 เรื่อง ต่อ 1 ภาคเรียน แต่จากข้อมูลผลสรุปรายงานประจำปีของโรงเรียน บุคลากรครูทั้งหมดทำวิจัยสำเร็จสมบูรณ์และส่งเพียง 56เปอร์เซ็นต์ ต่อภาคเรียน จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) เพื่อนำไปใช้กำหนดแนวทางส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างทั่วถึง และนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ อาจใช้เป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสอดคล้องกับสภาพจริง และตรงตามความต้องการของผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งให้ครูสามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

ศึกษสภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 5 ขั้นตอน ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ขั้นที่ 1 สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 พัฒน่วิธีการหรือนวัตกรรม ขั้นที่ 4 นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ขั้นที่ 5 สรุปผล

2. ด้านประชากร

ครูโรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน

3. ด้านพื้นที่

โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

4. ด้านเวลา

ระยะเวลาที่ทำวิจัย ปีการศึกษา 2549

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูโรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม(พิบูลสงคราม) สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 5 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นที่ 1 สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา
2. ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา
3. ขั้นที่ 3 พัฒนารูปแบบหรือนวัตกรรม
4. ขั้นที่ 4 นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้
5. ขั้นที่ 5 สรุปผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นจริงที่เชื่อถือได้ ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน

สภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินงานตามลักษณะทั่วไปและความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้ปฏิบัติงานสอน ซึ่งจะส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จหรือไม่

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่

1

สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม

ขั้นที่ 4 นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้

ขั้นที่ 5 สรุปผล

ขั้นการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การประมวลข้อมูลของครูเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาว่าปัญหาใด ควรได้รับการแก้ไขหรือพัฒนา ก่อน
ขั้นกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา หมายถึง การใช้วิธีการใดๆในการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหานั้นเป็นอย่างไรและทำให้ครูเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ชัดเจนขึ้น
ขั้นพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม หมายถึง การกำหนดวิธีการหรือสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา แล้วดำเนินการหาคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรมจากผู้รู้ในเรื่องนั้น ๆ

ขั้นนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ หมายถึง การนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนต่อไป

ขั้นสรุปผล หมายถึง การสรุปผลที่ได้จากวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลที่รวบรวมได้แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนหรือการแก้ปัญหาต่อไป

ครู หมายถึง ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม (พิบูลสงคราม) สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

อำนวยการบริหารและเทศาภิบาล
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร